

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D., JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: Y. V., zastoupený JUDr. Pavlem Ramešem, advokátem se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 7. 2008, č. j. 63 Az 54/2007 - 52,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 7. 2008, č. j. 63 Az 54/2007 - 52, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Odměna advokáta JUDr. Pavla Rameše **se určuje** částkou 5712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 5. 2007, č. j. OAM-1-401/VL-20-20-2007, byla zamítnuta žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Hlavní argumentem žalovaného byl závěr, že žalobce pobýval na území České republiky nelegálně od ledna roku 2005, přičemž žádost o mezinárodní ochranu podal až v dubnu 2007, a to poté, co mu bylo cizineckou policií uděleno správní vyhoštění. Z toho žalovaný dovodil, že je naplněna dikce § 16 odst. 2 zákona o azylu, tedy že žalobce podal svou žádost s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, ačkoliv mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany

dříve, přičemž žalobce neprokázal opak. Meritorním posouzením, zda byly naplněny podmínky stanovené v § 12 a § 14a zákona o azylu, se žalovaný vzhledem k aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu nezabýval.

Žalobce ve své žádosti o mezinárodní ochranu uvedl jako hlavní důvod svého odchodu z Ukrajiny pronásledování ze strany pravoslavných věřících pro jeho konverzi k Církvi adventistů sedmého dne a propagaci této církve. Pravoslavní věřící mu podle jeho slov vyhrožovali zabitím, házeli po něm kameny a nakonec ho zbili tak surově, že musel být dva týdny hospitalizován. O pomoc na policii se žalobce neobrátil, protože – podle jeho odpovědi uvedené v pohovoru ve správním řízení – státní orgány takové útoky trpí nebo přinejmenším nejsou před nimi ochotny poskytnout ochranu.

Žalobce brojil proti tomuto rozhodnutí žalobou u Krajského soudu v Ostravě, ve které uvedl následující námitky: (1) že žalovaný porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), neboť nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci; (2) že žalovaný porušil § 50 odst. 2 a 3 správního řádu, neboť nezjistil všechny rozhodné okolnosti; (3) že žalovaný porušil § 68 odst. 3 správního řádu, neboť se nevypořádal se všemi důkazy; (4) že žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, či alespoň pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Společným jmenovatelem všech námitek bylo tvrzení, že závěr správního orgánu, podle něhož jediným důvodem podání žádosti žalobce o mezinárodní ochranu byla snaha vyhnout se důsledkům správního vyhoštění, je nepodložený. O mezinárodní ochranu nepožádal žalobce hned po svém příjezdu proto, že o této možnosti nevěděl.

Krajský soud žalobu rozsudkem ze dne 15. 7. 2008 zamítl, neboť shledal všechny podmínky pro aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu za naplněné. Krajský soud rovněž neshledal žádné porušení správního řádu (žalobní body č. 1 - 3). Meritorními námitkami ohledně § 12 a § 14a zákona o azylu se krajský soud vzhledem k aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu nezabýval.

Žalobce (stěžovatel) brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností, ve které namítá důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel shledává nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. v tom, že žalovaný vůbec neodůvodnil, proč nejsou naplněny podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu. Z téhož důvodu shledává stěžovatel nepřezkoumatelným i rozsudek krajského soudu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Stěžovatel dále shledává rozsudek krajského soudu nezákonným ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť krajský soud nesprávně posoudil, zda důvody uváděné stěžovatelem jsou podřaditelné pod některý z důvodů pro udělení azylu.

Stěžovatel rovněž navrhuje přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí, přičemž odkázal na své rozhodnutí a stručně zopakoval důvody, na nichž své rozhodnutí založil.

Nejvyšší správní soud v první řadě předepisuje, že nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť podání kasační stížnosti proti

rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany (dříve azylu) má odkladný účinek ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Nejvyšší správní soud dále přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výklad provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typech případů:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnost přijatelnou z důvodu zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele (čtvrtý důvod přijatelnosti).

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, publikovaném pod č. 1724/2008 Sb. NSS totiž judikoval, že § 16 odst. 2 zákona o azylu vykládaný v souladu s čl. 13 a 18 kvalifikační směrnice (2004/83/ES) a čl. 23 odst. 4 písm. i) a j) procedurální směrnice (2005/85/ES) vyžaduje aplikaci třístupňového testu: (1) zda hrozí žadateli vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny; (2) zda mohl žadatel požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve; a (3) zda je z postupu žadatele patrné, že žádost o mezinárodní ochranu podal „pouze“ s cílem vyhnout se tomuto hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny. Tyto tři podmínky musí být splněny kumulativně; v případě nesplnění byť jedné z nich nelze § 16 odst. 2 zákona o azylu aplikovat.

Na základě výše uvedeného třístupňového testu vyplývajícího z § 16 odst. 2 zákona o azylu Nejvyšší správní soud považuje v projednávané věci za nesporné, že stěžovateli hrozí správní vyhoštění a že mohl podat žádost o mezinárodní ochranu dříve. Spornou je pouze otázka, zda stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu „pouze“ s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění. Ačkoliv stěžovatel v pohovoru se žalovaným uvedl skutečnosti, které by mohly být azylově relevantní (zdejší soud se na tomto místě nikterak nevyjadřuje k tomu, zda tyto důvody jsou dostatečné pro udělení azylu), žalovaný ani krajský soud se těmito skutečnostmi vůbec nezabývali. Rozhodnutí žalovaného i rozsudek krajského soudu jsou tedy nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů, a to konkrétně pro absenci posouzení třetího kritéria třístupňového testu vyplývajícího z § 16 odst. 2 zákona o azylu, tj. zda stěžovatel podal žádost o mezinárodní ochranu „pouze“ s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud ve výše citovaném rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, *„§ 16 odst. 2 zákona o azylu tudíž nelze vykládat jako další vylučující klauzuli; vylučující klauzule jsou taxativně vymezeny v čl. 12 a 17 kvalifikační směrnice (v zákoně o azylu pak v § 15 a § 15a) a rozšíření důvodů pro vyloučení z mezinárodní ochrany by bylo v rozporu s komunitárním právem“* [bod IV. b) tohoto rozsudku].

Při posouzení zákonnosti aplikace § 16 odst. 2 zákona o azylu bude krajský soud povinen aplikovat kritéria pro splnění třetího bodu testu stanovená ve výše uvedeném rozsudku ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, tj. zejména posoudit dobu, jež uplynula od chvíle, kdy žadatel začal pobývat na území České republiky nelegálně, do udělení rozhodnutí o správním vyhoštění, věrohodnost tvrzení o důvodech pro mezinárodní ochranu a relevantnost tvrzené hrozby vzhledem k informacím o zemi původu.

Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou a s ohledem na tuto skutečnost napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Byť Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu ruší a věc mu vrací k dalšímu řízení, je povinen zároveň rozhodnout o odměně a úhradě hotových výdajů ustanoveného

advokáta stěžovatele, které dle § 35 odst. 8 s. ř. s. hradí stát. Odměna a hotové výdaje ustanoveného advokáta sice totiž patří mezi náklady řízení ve smyslu § 57 s. ř. s., nejde však o náhradu nákladů řízení mezi jeho účastníky ve smyslu § 60 s. ř. s., o níž má dle § 110 odst. 2 s. ř. s. - v případě náhrady nákladů řízení o kasační stížnosti po zrušení napadeného rozsudku krajského soudu - rozhodovat v dalším řízení krajský soud.

Ustanovenému zástupci stěžovatele byla přiznána odměna a náhrada hotových výdajů v celkové částce 5712 Kč [dva úkony právní služby po 2100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném od 1. 9. 2006, a dále dva režijní paušály po 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, vše zvýšeno v souladu s § 35 odst. 8 s. ř. s. o částku odpovídající DPH 19 %].

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 24. dubna 2009

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu